

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โทร. ๐๒-๒๗๗-๓๒๓๘

ที่..... นร.๐๒๐๗.๐๔/ว ๑๕๙๘..... วันที่..... ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง.....ส่งบทสารคดีการจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

เรียน ผอ.สปข.๑ - ๘

ด้วย สวท. ได้ดำเนินการผลิตสารคดี “การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า” จำนวน ๒๐ ตอน เผยแพร่ออกอากาศทาง สวท. ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมา

ในการนี้ สวท. จึงขอนำบทสารคดี แจกเวียนเพื่อทราบ เพื่อจะได้นำไปเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จะขอบคุณยิ่ง

นางฉวี ศรีสุกใส

(นางปราณี ศรีสุกใส)

ร. ผอ.สวท.

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
จำนวน ๒๐ ตอน

ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี

ตอนที่ ๑	พุทธชยันตี คืออะไร
ตอนที่ ๒	๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้
ตอนที่ ๓	การฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี
ตอนที่ ๔	พุทธชยันตีในอดีต
ตอนที่ ๕	พุทธชยันตีในต่างประเทศ
ตอนที่ ๖	ทำไมประเทศไทยฉลองพุทธชยันตีช้ากว่าประเทศอื่น
ตอนที่ ๗	ตราสัญลักษณ์และธงสัญลักษณ์งานพุทธชยันตี

ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี

ตอนที่ ๑	พร้อมเพรียงร่วมใจในกิจกรรม
ตอนที่ ๒	งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา
ตอนที่ ๓	งานประชุมสัมมนาผู้นำชาวพุทธนานาชาติ
ตอนที่ ๔	สังฆะเนยยสถานที่มีฉันทพิริยทังสนามหลวง
ตอนที่ ๕	เทศน์มหาชาติ
ตอนที่ ๖	พุทธมณฑล ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก
ตอนที่ ๗	พระพุทธรูปฉลองพุทธชยันตี

ชุด ปฏิบัติบูชา

ตอนที่ ๑	ร่วมใจปฏิบัติบูชา
ตอนที่ ๒	ตามรอยพุทธธรรม
ตอนที่ ๓	การเจริญพระพุทธานต์ข้ามราตรี
ตอนที่ ๔	บูชาสังฆะเนยยสถาน
ตอนที่ ๕	ใช้ธรรมะอย่างไรให้เกิดประโยชน์
ตอนที่ ๖	พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี วิถีชีวิตที่เป็นสุขของคนไทย และความสันติของประเทศ

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”

ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๑ พุทธชยันตี คืออะไร

นับเป็นเรื่องน่ายินดีอย่างยิ่งที่ในช่วงเวลานี้ผู้คนในสังคมไทยจำนวนมากมีใจหันมาให้ความสนใจต่อความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากคำถามที่เฝ้าถามกันเพื่อหาคำตอบ ทั้งในครอบครัว ในชุมชน ในโรงเรียน ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ตลอดจนในสถานประกอบการ รวมไปถึงองค์กรที่ทำงานด้านพระพุทธศาสนาด้วย

คำถามสำคัญที่เป็นประเด็นหลักของการสนทนา คือ พุทธชยันตี คืออะไร ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่จะนำเสนอความรู้ เรื่อง การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า จึงจะขอกล่าวถึงที่มาของคำศัพท์ “พุทธชยันตี” เพื่อเป็นฐานในขั้นต้นก่อน

คำว่า “พุทธชยันตี” นั้น มีรากศัพท์ มาจากคำว่า “พุทธ” แปลว่า “ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน” ซึ่งหมายถึง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมาสกับ คำว่า “ชยันตี” ที่มาจากคำว่า “ชย” (อ่านว่า ชะ-ยะ) แปลว่า ชัยชนะ เมื่อรวมสองคำศัพท์เข้าด้วยกันทำให้ได้รูปศัพท์ใหม่ว่า “พุทธชยันตี” หมายถึง ชัยชนะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งชัยชนะดังกล่าวเป็นชัยชนะที่มีต่อหมู่มาร และกิเลสทั้งปวงอย่างสิ้นเชิง จึงสามารถปลดปล่อยจากเครื่องร้อยรัดสู่ความเป็นอิสระภาพ พ้นจากพันธนาการทั้งปวง และด้วยชัยชนะดังกล่าวนี้เอง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้อุบัติขึ้นในโลก “พุทธชยันตี” จึงหมายถึง การตรัสรู้ และการบังเกิดขึ้นของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนำมาซึ่งชัยชนะและอิสระภาพแก่มวลมนุษยชาติ

ในนิตยสารธรรมลีลา ฉบับที่ ๑๓๗ ประจำเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ กองบรรณาธิการได้ให้ความรู้เกี่ยวกับคำว่า พุทธชยันตี ไว้ว่า มาจากศัพท์สองคำคือ พุทธ กับ ชยันตี ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Anniversary แปลว่า วันครบรอบ พุทธชยันตี จึงแปลว่า การครบรอบวันเกิดของพระพุทธเจ้า หรือวันครบรอบชัยชนะของพระพุทธเจ้าก็ได้

จะเห็นได้ว่า การที่พุทธศาสนิกชนได้มีพระธรรมเป็นหลักแห่งการดำเนินชีวิต และเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำความสงบร่มเย็นมาสู่สังคมทุกระดับ ก็ด้วยเพราะมี “พุทธชยันตี” นี้เอง

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๒ ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้

หากมองย้อนเวลากลับไปมากกว่าสองพันหกร้อยปีโดยประมาณ ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดพบทางแห่งความพ้นทุกข์เลย ต่อเมื่อพระบรมโพธิสัตว์ ได้ทรงถือปฏิสนธิในพระครรภ์ของพระนางสิริมหามายา พระมเหสีพระเจ้าสุทโธทนะ ในราชสกุลศากยะ ทรงพระนามว่า “สิทธัตถะ” ครั้งนั้น อสิตดาบสผู้เป็นที่เคารพนับถือของพระเจ้าสุทโธทนะและศากยวงศ์ ได้เห็นพระลักษณะต้องด้วยตำรับมหาบุรุษลักษณะของเจ้าชายสิทธัตถะ จึงทำนายเช่นเดียวกับพราหมณ์อีก ๗ คน ว่า ถ้าพระองค์อยู่ครองเรือนจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิผู้ทรงพระบรมเดชานุภาพแผ่ไพศาล แต่ถ้าเสด็จออกผนวชจะได้เป็นพระศาสดาผู้มีชื่อเสียงที่สุดในโลก มีเพียง โกลทัณฺฑพราหมณ์ ผู้เดียว ที่ทำนายว่าเจ้าชายสิทธัตถะจะเสด็จออกผนวช และได้เป็นพระพุทธเจ้า

คำทำนายของโกลทัณฺฑพราหมณ์ เริ่มส่อเค้าในสิ่งที่พระเจ้าสุทโธทนะทรงกังวล เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะทรงเจริญพระชนมายุ ๒๙ พรรษา พระองค์ทรงตัดสินใจออกผนวชด้วยการอธิษฐานเพศเป็นนักบวช หลังจากผนวชแล้ว ทรงเพียรพยายามทุกวิถีทางเพื่อก้าวไปสู่ความหลุดพ้นจากสังสารวัฏ เมื่อไม่ทรงประสบผลจากการบำเพ็ญทุกรกิริยา ก็ทรงหันมาบำเพ็ญเพียรทางใจ ณ โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์ ที่เรียกว่าโพธิบัลลังก์ จนทรงสำเร็จเป็น อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากทรงบรรลุญาณทั้งสามในวันเพ็ญเดือนหก

หลังจากนั้นได้ทรงแสดงธรรม โปรดพระปัญจวัคคีย์ โดยทรงประกาศพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ซึ่งนับเป็นการประกาศพระศาสนาครั้งแรก ผลของการแสดงปฐมเทศนาครั้งนั้น โกลทัณฺฑะ ได้เกิดดวงตาเห็นธรรม บรรลุโสดาบัน และได้ทูลขอบรรพชาเป็นพระภิกษุสาวกรูปแรกในพระพุทธศาสนา ชื่ออัญญาโกลทัณฺฑะ จึงนำมาสู่การก่อกำเนิดพระพุทธศาสนา จากองค์ประกอบที่ถึงพร้อมด้วยพระรัตนตรัย

ต่อมาพระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์ให้บรรลุมรรคผล จนถึงพรรษาที่ ๔๕ พระชนมายุ ๘๐ พรรษา จึงเสด็จดับขันธปรินิพพานในคืนวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ โดยได้ประทานปัจฉิมโอวาทไว้ว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย จงทำกิจทั้งปวงให้ลุล่วงไปด้วยความไม่ประมาทเถิด”

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๓ การฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลอง “พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า” ที่มี นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน คณะกรรมการอำนวยการจัดงาน ฯ ได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมไว้ว่า “หนึ่งจังหวัด หนึ่งพุทธบูชา หนึ่งอำเภอ หนึ่งพุทธบูชา หนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หนึ่งพุทธบูชา” โดยให้ จังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดกิจกรรมในพื้นที่ร่วมกับวัด สถานศึกษา และภาคเอกชน

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของ พระพุทธเจ้า เพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมี หลักปฏิบัติขั้นต้น อยู่ที่ว่า การรักษาศีล เพื่อลดปัจจัยการเกิดทุกข์ และขั้นสูงขึ้นไปได้แก่การปฏิบัติสมาธิ อันเป็น หนทางที่จะนำไปสู่การเกิดปัญญา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงพยายามรณรงค์เชิญชวนพุทธศาสนิกชนให้ร่วมกันฉลอง พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ด้วยการนุ่งขาวห่มขาว เข้าวัดปฏิบัติธรรม ระหว่าง วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ไพศาลของ พระพุทธเจ้า พร้อมกับน้อมนำหลักธรรมที่พระองค์ตรัสรู้และตรัสสั่งสอนไว้มาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนิน ชีวิต ตลอดจนร่วมกันสร้างกุศล คุณงามความดี ด้วยการละเว้นความชั่วทุกชนิด ทำความดีทุกประการ และทำจิตใจให้ผ่องแผ้วบริสุทธิ์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร ตลอดจนพระบรมวงศ์ที่ทรงอุปถัมภ์ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

ในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามหลักคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั้น พระธรรมโกศา จารย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แนะนำให้พุทธศาสนิกชนตระหนักในหลักเหตุ สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ การไม่สั่นโศกในการทำมาหากิน และ การไม่ทอดทิ้งการบำเพ็ญเพียร จึง ควรที่ชาวพุทธจะใช้โอกาสนี้ตั้งใจทำความดีตามรอยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยไม่ทอดทิ้ง

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๔ พุทธชยันตีในอดีต

ย้อนหลังไปเมื่อปี ๒๕๐๐ อุ ถัน ชาวพม่า ซึ่งในเวลานั้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ดำริให้ชาวพุทธทั่วโลกมาร่วมกันบูรณะฟื้นฟูปูชนียวัตถุ ประเทเนปาล สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า เพื่อให้เป็นพุทธอุทยานประวัติศาสตร์ของโลก โดยเรียกชื่องานดังกล่าวว่า “การฉลองพุทธชยันตี ๒๕ พุทธศตวรรษ” ครั้งนั้น ประเทศไทยอยู่ในยุคที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาถึงสถานะแห่งการเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ที่มีประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา จึงได้จัดให้มีการฉลองขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ โดยใช้ชื่อว่า “งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ” ทำให้ไทยไม่คุ้นกับคำว่า “พุทธชยันตี” เช่นประเทศที่เป็นเมืองพุทธอื่นๆ

ลักษณะของงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ นั้น เป็นงานฉลองพระพุทธศาสนา มีการสร้างพุทธมณฑลถวายเป็นพุทธบูชา ตลอดจนได้ประกาศให้วันธรรมสวนะเป็นวันหยุดราชการ ในโอกาสเดียวกันก็ได้ออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมและพระราชบัญญัติล้างมลทิน ออกประกาศพระบรมราชโองการ พระราชทานบริเวณสนามหลวงให้เป็นสิ่งสมปรารถนาสำหรับจัดงานฉลองเป็นการชั่วคราว และออกพระราชบัญญัติเหรียญงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ เป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น

ในการสร้างพุทธมณฑล นั้น รัฐบาลมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ ประการสำคัญ นอกจากจะสร้างถวายเป็นพุทธบูชาแล้ว ยังปรารถนาให้เป็นพุทธานุสรณีสถาน ในโอกาสที่พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย เจริญรุ่งเรืองมาถึง ๒,๕๐๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๐๐ ด้วย

อาณาบริเวณที่เป็นพุทธมณฑลเนื้อที่ ๒,๕๐๐ ไร่ นี้ ได้จำลอง “สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล” ได้แก่ “ตำบลประสูติ” “ตำบลตรัสรู้” “ตำบลปฐมเทศนา” และ “ตำบลปรินิพพาน” ไว้เป็นอนุสรณ์ โดยประดิษฐานหินแกะสลักสัญลักษณ์ประจำตำบลประดับไว้อย่างสวยงาม แต่ละตำบลมีพื้นที่ ๕๐ ไร่ อยู่ท่ามกลางสนามหญ้า สวนไม้ดอก และไม่ประดับสิ่งใดงามมาก นอกจากนั้น ยังได้สร้างพระพุทธรูปปางลีลา “พระศรีศากยะทศพลญาณ ประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์” ประจำไว้ ณ พุทธมณฑล ด้วย

พุทธมณฑลในปัจจุบัน ยังคงเป็นพุทธานุสรณีสถานสำคัญ พร้อมกันไปกับการเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ที่พร้อมเปิดรับประชาชนเข้าไปพักผ่อนได้ตลอดเวลา

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๕ พุทธชยันตีในต่างประเทศ

พระพุทธศาสนายังคงเป็นศาสนาหลักของมวลมนุษยชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกและปฏิบัติแห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ประทับอยู่ในหัวใจของชาวพุทธมิได้เสื่อมคลาย เนื่องจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ได้มีการนำมาปฏิบัติ สืบต่ออย่างยาวนานนับเกิน ๒,๕๐๐ ปี จนได้กลายเป็นฐานรากแห่งจารีตแห่งวัฒนธรรมประเพณี และหยั่งลึกลงในจิตใจของผู้คนในโลกนั้น เป็นวิถีชีวิตเป็นคตินิยมที่กลมกลืนไปกับธรรมชาติโดยแท้ ต่างประจักษ์ด้วยตนเองว่าแม้วันเวลาจะล่วงเลย แต่พระพุทธศาสนาก็ยังคงงดงามด้วยหลักแห่งพุทธธรรม อันเป็นหลักความจริงตามธรรมชาติ ที่สามารถจะสะท้อนหลักความจริงของสรรพชีวิตภายใต้กฎแห่งกรรมได้อย่างเด่นชัด ทำให้รู้ว่ากิเลสที่ติดค้างอยู่ในใจมนุษย์นั้น ถ้าไม่ไร้ความเพียร เราสามารถชำระล้างให้สะอาดหมดจดได้ด้วยความงามอันบริสุทธิ์แห่งธรรม

การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า จึงมีขึ้นเพียงในบางประเทศเท่านั้น หากแต่ได้รับการจัดให้มีขึ้นทั่วโลก ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๐๐ เป็นต้นมา หลังจากดำริของชาวพุทธที่ชื่อ อู ถั่น ซึ่งเป็นชาวพม่า ขณะเขาดำรงตำแหน่งเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ โดยตั้งความปรารถนาที่จะบูรณะฟื้นฟูปูมพันธ์วัน สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า ณ ประเทศเนปาล ให้เป็นพุทธอุทยานประวัติศาสตร์ของโลก

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้สร้างความตื่นตะลึงแก่ชาวพุทธทั่วโลกอย่างมากในครั้งนั้น เกิดขึ้นเมื่อ ดร. เอ็มเบดก้า (Dr.Babasaheb Bhimrao Ramji Ambedkar) ได้นำชาวอินเดียประมาณ ๒ แสนคน ปฏิญาณตนเป็นชาวพุทธ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙ ซึ่งตรงกับพุทธศักราช ๒๕๐๐ เมื่อคิดแบบไทย และยะวาร์ฮาลเนรุห์ นายกรัฐมนตรีอินเดีย ก็ได้เชิญชวนประเทศทั่วโลกที่นับถือพระพุทธศาสนาไปสร้างวัดในดินแดนพุทธภูมิ ด้วยความสำนึกว่า

“พระพุทธเจ้าเป็นบุรุษที่ปราดเปรื่อง ยิ่งใหญ่ และรอบรู้ที่สุดของอินเดียในโลกนี้ซึ่งเต็มไปด้วยความวุ่นวาย คำสอนของพระพุทธเจ้าจะส่องแสงชี้ทางเหมือนดวงอาทิตย์ที่รุ่งโรจน์ ไม่มีคนอินเดียคนใดที่จะนำเกียรติยศ เกียรติภูมิกลับมาสู่อินเดียได้เท่ากับพระพุทธองค์”

รัฐบาลอินเดียเป็นประเทศหลักในการร่วมฉลองพุทธชยันตีครั้งแรกของโลก ด้วยการจัดสรรงบประมาณการจัดงานฉลองเวียนไปตามรัฐต่างๆ ตลอด ๑ ปีเต็ม

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๖ ทำไมประเทศไทยฉลองพุทธชยันตีช้ากว่า
ประเทศอื่น

เป็นเวลายาวนานนับพันปี ที่สังคมไทยก่อตัวขึ้นโดยมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต โดยในหลักคำสอนได้เน้นการพัฒนาชีวิตด้วยการศึกษา การเรียนรู้ การอบรม และการขัดเกลาจิตใจศาสนิกชนให้ยึดมั่นในคุณธรรม ความถูกต้องดีงาม ส่งผลให้ คนในสังคมไทย ได้รับการสั่งสมคุณธรรม ความดีงามเป็นทุนเดิมภายใต้หลักแห่งพุทธธรรม แม้เมื่อสังคมไทยเปิดโอกาสให้แก่ศาสนาอื่นที่เข้ามาเผยแผ่หลักธรรมคำสอน ศาสนิกชนของแต่ละศาสนาก็ได้รับเอาหลักธรรมแห่งศาสนานั้นๆ มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เด็กกับผู้ใหญ่ในสังคมไทยจึงมีการสงเคราะห์ต่อกัน มีความผูกพันกัน โดยเด็กจะเชื่อฟังผู้ใหญ่ และพร้อมจะปฏิบัติตามด้วยความเชื่อมั่นว่าผู้ใหญ่เป็นผู้มีพระคุณ ให้การอบรมสั่งสอนด้วยความปรารถนาดีไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ หรือผู้มีอาวุโสกว่า

ด้วยคุณูปการอันไพศาลของพระพุทธศาสนา ที่ทำให้สังคมไทยงดงามด้วยวัฒนธรรมแห่งอารยชน และเมื่อนับถึงเวลานี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไปเป็นเวลายาวนานถึง ๒๕๕๕ ปีแล้ว แต่พระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงไว้ ยังดำรงความเป็นอมตและได้ยังประโยชน์อย่างไพศาล แก่มวลมนุษยชาติผู้สามารถเรียนรู้ได้ตามกำลังปัญญาแห่งตน ดังนั้น เมื่อวาระอันสำคัญอันเนื่องด้วยพระพุทธศาสนาเวียนมาถึง ชาวพุทธในประเทศไทย จึงร่วมกันน้อมรำลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา โดยเฉพาะการจัด งานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ที่กำลังดำเนินอยู่ในเวลานี้

เป็นที่สังเกตกันว่า ประเทศไทยจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ช้ากว่าประเทศอื่น ๑ ปี ที่เห็นกันได้ชัดๆ คือ อินเดีย ศรีลังกา และพม่า ซึ่งได้จัดงานที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันนี้ไปตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ แล้ว การที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก การเริ่มต้นนับปีพุทธศักราชของประเทศไทยแตกต่างไปจากประเทศเหล่านั้น กล่าวคือ ประเทศไทยเริ่มนับพุทธศักราช ๑ หลังพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ๑ ปี แต่ประเทศอื่นนับเอาปีแห่งการเสด็จดับขันธปรินิพพานของพระพุทธเจ้าล่วงแล้ว ๑ ปี เป็นพุทธศักราช ๑

อย่างไรก็ตาม การจัดงานจะช้าหรือเร็วคงไม่สำคัญเท่ากับความสำนึกที่ทำให้เกิดงานอันเนื่องมาจากจิตที่กตัญญูรู้คุณแห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้ตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในกาลอันสมควรเช่นนี้

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ความสำคัญของพุทธชยันตี : ตอนที่ ๗ ตราสัญลักษณ์และธงสัญลักษณ์งาน
พุทธชยันตี

การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าในประเทศไทย ได้มีการจัดขึ้นทั้ง ๓ ส่วน คือ **พิธีหลวง** อันเป็นพิธีที่มีความเกี่ยวข้องกับสำนักพระราชวัง หรือเป็นพิธีพุทธบูชาที่มีพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธาน **รัฐพิธี** เป็นพิธีที่ภาครัฐอำนวยการ รวมไปถึงพิธีต่าง ๆ ที่มหาเถรสมาคมดำริ หรือมีมติให้เป็นกิจกรรมโดยคณะสงฆ์ไทย และ**ราษฎร์พิธี** ได้แก่ พิธีต่าง ๆ ที่วัด พระสงฆ์ องค์กษัตริย์ และประชาชนร่วมกันจัดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ด้วยความศรัทธา ซึ่งจะเห็นได้ว่าในบริเวณงาน ไม่ว่าจะเป็นพิธีหลวง รัฐพิธี หรือ ราษฎร์พิธี จะมีการประดับธงซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคย คู่ไปกับธงชาติ และหลายแห่งได้ประดับธงธรรมจักรไว้ด้วย ซึ่งธงที่กล่าวถึงนี้ คือธงสัญลักษณ์งานพุทธชยันตี นั่นเอง

หน่วยงานที่ออกแบบสัญลักษณ์ซึ่งปรากฏบนผืนธง คือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต่อมามหาเถรสมาคมได้มีมติเห็นชอบให้ใช้เป็นสัญลักษณ์งานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เพื่อเผยแพร่ให้คณะสงฆ์ หน่วยงานทางราชการ และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ได้ใช้ประดับตกแต่งสถานที่ราชการ วัด และศาสนสถานทั่วประเทศ จนถึงสิ้นปี ๒๕๕๕

สัญลักษณ์นี้ ปรากฏอยู่กึ่งกลางผืนธงสี่เหลี่ยมรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่มีขนาดเท่าธงธรรมจักรทั่วไป มีรูปใบโพธิ์รอบธรรมจักร ในวงธรรมจักรเป็นสีธงฉัพพรรณรังสี รูปธรรมจักรมีสี จำนวน 12 สี ซึ่งหมายถึง ญาณ 3 ในอริยสัจ 4 และมีชื่องานเป็นภาษาไทยอยู่ด้านล่างใบโพธิ์ ชื่อภาษาอังกฤษอยู่รอบวงธรรมจักร ในกรณีที่ใช้ประดับในต่างประเทศหรือสถานที่ระดับสากล สามารถสลับที่ระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษได้

หน่วยงานที่ออกแบบ ได้ให้ความหมายของสัญลักษณ์บนผืนธงว่า ใบโพธิ์ หมายถึง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า สีเขียวแห่งใบโพธิ์ หมายถึง ความเจริญงอกงามของพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ธรรมจักรกลางผืนธงฉัพพรรณรังสี หมายถึง หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า กนกกลายไทยชูช่อฟ้า หมายถึง ผืนแผ่นดินไทยได้เชิดชูพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์บนผืนธงสื่อถึง “พุทธชยันตี” ที่ได้รับการเชิดชูไว้อย่างชัดเจน

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ” ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๑ พร้อมเพรียงร่วมใจในกิจกรรม

ข่าวการเตรียมงานอย่างยิ่งใหญ่ ในโอกาสที่วันวิสาขบูชาอันเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เวียนมาถึงอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๔ มิถุนายน ศกนี้ เป็นที่สนใจของคนทั่วไปมากกว่าทุกปีที่ผ่านมา ด้วยเหตุที่พุทธศักราชนี้ เป็นปีที่ ๒๖๐๐ แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า มหาเถรสมาคมจึงมีมติให้จัดงานถวายเป็นพุทธบูชา และถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในโอกาสเฉลิมพระชนมายุ ๖๐ พรรษา โดยใช้ชื่องานว่า “งานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า” และได้เสนอให้จัดงานในนามของรัฐบาลไทย ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้ชาวพุทธนานาชาติรู้จักประเทศไทยในฐานะที่เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก อีกทั้งเพื่อให้คนไทยตื่นตัวเข้าร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพ และมีความชัดเจนในทางปฏิบัติ รัฐบาลจึงมีคำสั่งที่ ๖๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดขึ้น โดยมีรองนายกรัฐมนตรี นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ์ เป็นประธานกรรมการ จากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ขึ้นรับผิดชอบงานในแต่ละฝ่ายที่กำหนดจัดในสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ระหว่าง วันที่ ๒๙ พฤษภาคม – วันที่ ๔ มิถุนายน ซึ่งในภาครัฐ มีทั้งกระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น ส่วนภาคประชาสังคม มีศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการดำเนินงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันวิสาขบูชาปีนี้ จึงครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และองค์กรทางพระพุทธศาสนาทุกภาคส่วน พร้อมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๒ งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา

ในบรรดาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา นับเป็นวันที่มีความสำคัญยิ่ง ที่ประชุม
สมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๕๔ จึงมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒
ประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญของโลก ตามการเสนอขอของประเทศศรีลังกา

ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรหลักของภาคประชาสังคม
ตระหนักสำนึกในคุณูปการอันไพศาลของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่สุด จึงได้จัดกิจกรรมทาง
พระพุทธศาสนาเนื่องในสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาขึ้นเป็นประจำทุกปี สำหรับปีนี้จัด อย่างยิ่งใหญ่
กว่าทุกปีที่ผ่านมา เพื่อฉลอง “พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า” โดยได้รับความ
ร่วมมือจากกรมการศาสนา กรุงเทพมหานคร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เสถียรธรรมสถาน และองค์กร
ชาวพุทธ อื่นๆ เริ่มต้นด้วยพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ จากพระบรมมหาราชวังไปประดิษฐาน ณ
มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ในช่วงเช้าวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ตามมาด้วยพิธีบวงสรวงบูรพกษัตริยาธิราชเจ้า
และพระสยามเทวาธิราช ส่วนภาคกลางวันของทุกวัน ณ พลับพลาพิธี เป็นพิธีถวายพระพรราชกุศล เจริญ
จิตภาวนา และถวายภัตตาหารเพล ในภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. เป็นการอภิปรายวิชาการ
ทางพระพุทธศาสนา สำหรับภาคค่ำ เวลา ๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น. มีพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และพิธี
เจริญพระพุทธมนต์ธรรมจักรกัปปวัตนสูตรและบทโพชฌงค์ ๗

นอกจากกิจกรรมที่พลับพลาพิธีแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ ทั่วบริเวณงาน เป็นประจำทุกวัน
อาทิ การเวียนเทียนรอบพระบรมสารีริกธาตุ เทศน์มหาชาติ – กวนข้าวทิพย์ การสาธยายพระไตรปิฎก พิธี
ถวายมหาสังฆทานพุทธชยันตีพระสงฆ์ ๙๙ รูป การเดินธรรมยาตรา – สมาธิ นิทรรศการ ๔ สังเขปนียสถาน
นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ และการแสดง ณ เวทีสะท้อนธรรม

ประการสำคัญที่สุด คือการได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเป็นประธานประกอบพิธี
เปิดงาน ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๐๐ น. สำหรับพิธีปิดงาน วันที่ ๔ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันวิสาขบูชา
นายกรัฐมนตรีจะเดินทางไปเป็นประธานในเวลา ๑๙.๐๐ น.

ขอเชิญชวนพุทธศาสนิกชนและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมวันวิสาขบูชา ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง
ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๔ มิถุนายน ได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ – ๒๑.๐๐ น.

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๓ งานประชุมสัมมนาผู้นำชาวพุทธนานาชาติ

ในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนพรรษา ๗๒ พรรษา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๓ ฝ่ายสงฆ์ได้เฉลิมฉลองด้วยการจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธ ครั้งที่สอง ขึ้นในประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นเจ้าภาพร่วมกับพุทธศาสนิกชนเนนบุดสุขของญี่ปุ่น มีพระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นประธานจากการจัดประชุมครั้งนั้น นำมาสู่การประชุมชาวพุทธระดับนานาชาติอีกหลายคราว โดยเฉพาะการประชุมการทำงานร่วมกันชาวพุทธนานาชาติ ครั้งแรก ณ พุทธมณฑล และยูเอ็นเอสแคป กรุงเทพมหานคร ใน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ที่ทำให้ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมนานาชาติวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก มาถึงปัจจุบัน

สำหรับการประชุมผู้นำชาวพุทธนานาชาติในปีนี้เป็นการประชุมวิสาขบูชานานาชาติ ครั้งที่ ๙ เรื่อง “พระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ” เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง “พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า” จัดขึ้นระหว่าง วันที่ ๓๑ พฤษภาคม – วันที่ ๒ มิถุนายน ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา มีบุคคลสำคัญทั่วโลกเข้าร่วมประชุม อาทิ ประธานาธิบดีศรีลังกา ประมุขสงฆ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน พระสังฆราชทั้งสองนิกายจากราชอาณาจักรัมพูชา และนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนามากกว่า ๑,๗๐๐ รูป/คน จาก ๘๕ ประเทศทั่วโลก ในการนี้ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดการประชุม ในวันแรก เวลา ๑๔.๐๐ น.

ส่วนวันที่ ๒ มิถุนายน จัดประชุม ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ โดยภาคเช้าเป็นการกล่าวสุนทรพจน์ หรืออ่านสารสันของบุคคลสำคัญ อาทิ เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ เลขาธิการองค์การยูเนสโก และผู้นำทางการเมืองของประเทศต่างๆ เป็นต้น ภาคบ่ายเป็นการนำเสนอผลสรุปโครงการพระไตรปิฎกสากล และผลสรุปการเสวนาทางวิชาการ รวมทั้งจะมีการประกาศปฏิญญากรุงเทพมหานคร ๒๐๑๒ / ๒๕๕๕ ในเวลา ๑๕.๐๐ น. ด้วย และหลังจากสมเด็จพระพุทธมาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช กล่าวปิด คณะทั้งหมดจะเดินทางไปยังพุทธมณฑล เพื่อประกอบพิธีกรรมยตรา เจริญพระพุทธมนต์นานาชาติ และเวียนเทียนนานาชาติ และจะมีการวางศิลาฤกษ์ ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลกในโอกาสเดียวกัน

พุทธศาสนิกชนและผู้สนใจ เชิญเข้าร่วมการประชุมได้ทุกวัน

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๔ สังฆะนิยสถานที่มีมณฑลพิธีท้องสนามหลวง

นับเป็นความโชคดีของผู้คนที่ได้เกิดมาบนแผ่นดินไทย ซึ่งนอกจากจะมีที่ตั้งประเทศที่เหมาะสมทั้งทางด้านยุทธศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์แล้ว ประเทศไทยยังเป็นดินแดนอันสงบภายใต้บวรพุทธศาสนา ที่ความงามแห่งพุทธธรรมได้หยั่งรากลงสู่จิตใจของผู้คนบนแผ่นดินมาตราบเท่าทุกวันนี้ ดังเป็นที่ประจักษ์ไปทั่วสากล และเป็นที่ยอมรับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนา เพราะแม้ว่าจะมิใช่เป็นดินแดนแห่งพุทธภูมิ แต่พุทธสถานบนแผ่นดินไทยหลายแห่ง ก็มีการจัดจำลองสังฆะนิยสถานทั้ง ๔ ตำบล ไว้ให้ชาวพุทธได้ใช้เป็นสถานปฏิบัติบูชาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นเวลายาวนาน

ดังนั้น ชาวพุทธจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่มีโอกาสเดินทางไปยังดินแดนพุทธภูมิ ก็มีโอกาสดำรงไหว้บูชา ระลึกถึงพระกรุณาธิคุณอันเลิศล้นแห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ สังฆะนิยสถานจำลอง ซึ่งแต่ละแห่งได้จัดสร้างถวายเป็นพุทธบูชาไว้อย่างประณีตงดงาม พร้อมไปด้วยบรรยากาศอันรื่นรมย์ โดยเฉพาะ ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

และในโอกาสที่มีการจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤษภาคม – วันที่ ๒ มิถุนายน ศกนี้ พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ก็สามารถเดินทางไปสักการบูชา สังฆะนิยสถานจำลองทั้ง ๔ แห่ง ได้ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวงอีกแห่งหนึ่ง เนื่องจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ร่วมจัดจำลองสังฆะนิยสถานทั้ง ๔ ในบรรยากาศแบบป่า ๆ ในรูปแบบ Installation Art ไว้ให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชา และกรมการศาสนาก็ได้จัดให้มีนิทรรศการหมุนเวียนนมัสการสังฆะนิยสถาน ๔ ตำบลจำลอง ประกอบการบรรยายให้ความรู้ โดยพระวิทยากรพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล ด้วยการสนับสนุนของกองทุนส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา มุ่งสู่แดนพุทธภูมิ

กิจกรรมของ กองทุนส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฯ นี้เป็นโครงการตามรอยพระพุทธเจ้า ดังนั้น หลังกิจกรรม ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวงเสร็จสิ้นแล้ว กรมการศาสนาจะนำเจ้าคณะอำเภอจำนวน ๖๐๐ รูป และพระผู้ทำคุณประโยชน์ ตลอดจนเด็กและเยาวชน รวมเป็น ๒๖๐๐ รูป/คน ไปปฏิบัติบูชาครั้งใหญ่ในพื้นที่จริง ณ ประเทศอินเดียและเนปาล ด้วย

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๕ เทศน์มหาชาติ

พระพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นถึงอานิสงส์ในการฟังธรรม ว่า การฟังธรรมนั้น ยังให้ผู้ฟังยอมได้ฟังสิ่งที่
ยังไม่เคยฟัง ย่อมเข้าใจชัดสิ่งที่ได้ฟังแล้ว ย่อมบรรเทาความสงสัยเสียได้ ย่อมทำความเข้าใจให้ตรง และ
ท้ายที่สุด จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส ปราศจากกิเลสหรืออกุศล อันได้แก่ โลภะ โมหะ โทสะ สำหรับผู้มีจิตใจ
เต็มไปด้วยกิเลสย่อมเป็นเหตุให้ทำความชั่วทางกาย ทางวาจา ได้โดยง่าย ซึ่งจะส่งผลให้ไปเกิดในอบายภูมิ
๔ มีนรก และสัตว์เดรัจฉาน เป็นต้น แต่ถ้าจิตผ่องใส การกระทำที่แสดงออกทางกาย และทางวาจาก็จะดี
ตามไปด้วย ส่งผลให้ได้รับความสุขในปัจจุบันและอนาคต และหากถึงกาลสิ้นอายุขัย ก็จะเป็นเหตุให้ไปเกิด
ในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์และเทวดา ด้วยเหตุดังกล่าว ชาวพุทธจึงนิยมฟังธรรมตามกาล โดยเฉพาะการฟัง
เทศน์มหาชาติ ซึ่งเป็นเทศนาเวสสันดรชาดก อันเป็นบุญพิธีที่นิยมจัดให้มีมาแต่โบราณ

ทุกปีของการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง หรือ ณ พุทธสถาน
แห่งใดก็ตาม เทศน์มหาชาติ เกือบจะเป็นกิจกรรมที่ขาดเสียมิได้ ในเทศกาลวิสาขบูชาปีนี้ก็เช่นเดียวกัน
ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ได้จัดให้มี เทศน์มหาชาติฉลองพุทธชยันตี ณ มณฑล
พิธีท้องสนามหลวง เป็นประจำตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม – วันที่ ๔ มิถุนายน เริ่มจากเทศน์คาถาพัน ใน
วันแรก โดย พระครูปลัดสมพงษ์ วัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ในวันต่อ ๆ มา ก็มีการเทศน์ในกัณฑ์
ต่างๆ โดยลำดับ ได้แก่ กัณฑ์ทศพร กัณฑ์หิมพานต์ กัณฑ์ทศกันท์ กัณฑ์วนประเวศ กัณฑ์มหาพนต์
กัณฑ์กุมาร กัณฑ์มัทรี กัณฑ์สักกบรรพ กัณฑ์มหาธาต กัณฑ์ฉกษัตริย์ กัณฑ์นครกัณฑ์ และ กัณฑ์พิเศษ
ได้แก่ เพชรมหาชาติ ภาคเหนือ-ภาคใต้-ภาคอีสาน เพชรมหาธาต และกัณฑ์อริยสัจ ๔

มิใช่เพียงเท่านั้น หากแต่ในภาคบ่าย ณ พลับพลาพิธี ยังมีการจัดอภิปรายวิชาการทาง
พระพุทธศาสนาด้วย อาทิ เรื่อง พุทธศาสตร์ พุทธธรรม ๒๖๐๐ ปี เรื่อง ๒๖๐๐ ปี พระพุทธศาสนา คุณ
ค่าที่โลกได้รับ เรื่อง พระพุทธศาสนา ๒๖๐๐ ปี กับโลกที่เปลี่ยนแปลง เรื่อง พุทธศาสน์ ๒๖๐๐ ปี ผ่านไป
กับ ๒๖๐๐ ปี ในอนาคต และเรื่อง พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี การตรัสรู้ อุ่มชูชาวโลก ตลอดจนในภาคค่ำ ก็มี
พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และพิธีเจริญพระพุทธมนต์ธรรมจักรกับปวัตนสูตร และบทโพชฌงค์ ๗ ด้วย
ขอเชิญพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมกิจกรรม ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวงได้ถึงวันที่ ๔ มิถุนายน

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๖ พุทธมณฑลศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลกเพื่อเกื้อกูลแก่สัตว์โลกอย่างแท้จริง การตรัสรู้ของพระองค์ ที่ได้ดับพระศรัมาโทริ ไม่ใช่ว่าไปเพื่อพระองค์เองเท่านั้น หากแต่เพื่ออุปการะเกื้อกูลแก่สัตว์โลกทั้งปวงด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ จนท่านโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม และได้ขอบวชเป็นอริยสงฆ์องค์แรกของโลก หลังจากนั้นพระองค์ยังได้ทรงแสดงธรรมโปรดสัตว์โลกมาเป็นเวลาถึง ๔๕ พรรษา จึงปรากฏว่ามีผู้ได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงเป็นจำนวนมาก

จนแม้เมื่อพระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานขณะที่มีพระชนมายุได้ ๘๐ พรรษา ก็ทรงให้แจ้งให้พุทธสาวกทราบว่าทรงให้พระธรรมเป็นศาสดาแทนพระองค์ ด้วยพระมหากรุณาอย่างหาที่สุดมิได้ ชาวพุทธจึงได้ดูแลรักษาสถานที่สำคัญอันเนื่องด้วยการประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และการเสด็จดับขันธปรินิพพานของพระองค์ ที่เรียกขานกันในเวลาต่อมาว่า **สังเวชนียสถาน** ไว้เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้สักการบูชา นอกจากนั้น ประเทศต่างๆ ที่นับถือพระพุทธศาสนา ยังได้จำลองสังเวชนียสถาน ทั้ง ๔ ตำบล ไว้ในประเทศของตนด้วย

พุทธมณฑล เป็นพุทธสถานสำคัญในประเทศไทย ที่ได้จำลองสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ตำบล ไว้ให้พุทธศาสนิกชนได้สักการะบูชาเช่นกัน และมี **"พระศรีศากยะทศพลญาณประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์"** เป็นพระพุทธรูปพระประธานพุทธมณฑล ปัจจุบันพุทธสถานแห่งนี้ เป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไม่เพียงระดับประเทศเท่านั้น หากแต่เป็นในระดับสากล โดยที่ **ประชุมชาวพุทธนานาชาติ** ได้มีมติให้ **"พุทธมณฑล"** เป็นศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนาโลก เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

และในโอกาสฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า พุทธมณฑลก็เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการประชุมประชุมสงฆ์นานาชาติ ผู้นำชาวพุทธ และพุทธศาสนิกชนจาก ๘๕ ประเทศ ในพิธีการช่วงสุดท้าย มีพิธีวางศิลาฤกษ์สำนักงานศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก และการเวียนเทียน ณ ลานองค์พระประธานพุทธมณฑล เป็นต้น

นับเป็นเรื่องควรค่าแก่ความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในฐานะศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนาโลก พุทธศาสนิกชนไทยจึงควรร่วมมือร่วมใจทำให้แผ่นดินนี้มีความสุขสงบสมกับเป็นเมืองแห่งศาสนาจริงๆ

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ร่วมใจฉลองพุทธชยันตี : ตอนที่ ๗ พระพุทธรูปฉลองพุทธชยันตี

มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ที่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า การสร้างพระพุทธรูปเริ่มขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๓๗๐ โดยชาวโยนก ซึ่งเป็นฝรั่งชาติกรีกที่นับถือพระพุทธศาสนา และได้นำไปประดิษฐาน ณ แคว้นคันธารราช หรือคันธาระ ในรัชสมัยของพระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์กรีกองค์แรกที่ทรงนับถือพระพุทธศาสนา สำหรับพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในยุคนี้เรียกว่า “พระพุทธรูปคันธาระ” ต่อมาคตินิยมในการสร้างพระพุทธรูปนี้ ได้แพร่ขยายไปสู่นานาชาติที่นับถือพระพุทธศาสนา โดยได้มีการพัฒนาด้านศิลปะให้สอดคล้องกับอุดมคติของชาวแต่ละชนชาติ ในแต่ละยุคสมัย

สำหรับคนไทย มีคตินิยมในการสร้างพระพุทธรูปในโอกาสอันเป็นมงคลต่าง ๆ มาทุกยุคสมัย นับตั้งแต่สมัยทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน สุโขทัย อยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ ด้วยความศรัทธาว่าการสร้างพระพุทธรูป เป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาอีกทางหนึ่ง เนื่องจากพระพุทธรูปเป็นสิ่งแทนพระพุทธเจ้า ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเสมือนพระองค์ยังมีพระชนมายุอยู่ และชาวพุทธได้ปฏิบัติบูชาต่อพระองค์โดยตรง

พระพุทธรูป จึงเป็นทั้งสัญลักษณ์และเครื่องหมายของพระพุทธศาสนา และความดีงามทั้งพุทธภาวะและพระพุทธรูปคุณ ตลอดจนเป็นเครื่องสื่อถึงปรมัตถธรรมที่เป็นแก่นธรรมในพระพุทธศาสนา นอกจากนั้น พระพุทธรูปยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงความศรัทธาอันแรงกล้าของพุทธศาสนิกชน ที่สร้างพระพุทธรูปเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นแหล่งรวมศรัทธาปสาทะของชาวพุทธทั้งหมด

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า รัฐบาลและองค์กรที่ร่วมจัดงานฉลอง จึงร่วมกันจัดสร้างพระพุทธรูปปางพุทธเมตตา ขนาดใหญ่ ลักษณะต้นแบบจากพุทธคยา จำนวน ๙ องค์ ฉลองพุทธชยันตี และถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

การสร้างพระพุทธรูปจัดเป็นมงคลอย่างยิ่ง จึงขอเชิญชวนพุทธศาสนิกชน ร่วมบุญครั้งนี้โดยทั่วกัน

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ” ชุด ปฏิบัติบูชา : ตอนที่ ๑ ร่วมใจปฏิบัติบูชา

“ความสมบูรณ์อย่างมนุษย์ที่แท้จริง” คงเกิดขึ้นในบุคคลผู้มากไปด้วยกิเลสแห่งความโลภ โกรธ หลง ไม่ได้ ดังนั้น ผู้ปรารถนาจะแสวงหาสันติสุข และรับรู้ถึงคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง จำเป็นต้องรู้จัก ละ ตัด ตัณห์กิเลสลง ซึ่งการจะกระทำเช่นนั้นได้ จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือทางศาสนา อันได้แก่หลักธรรมคำสอนของศาสนาแต่ละศาสนา สำหรับชาวพุทธ ก็ต้องปฏิบัติตนให้เป็นไปตามหลักพุทธธรรม ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอนไว้

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่ฐานะแห่งตน จัดเป็นการบูชาลักษณะหนึ่ง ซึ่งการบูชาในพระพุทธศาสนา นั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้เป็น ๒ ลักษณะ ลักษณะแรกคือ อามิสบูชา เป็นการบูชาด้วยเครื่องสักการะ เช่น ดอกไม้ ธูป และเทียน เป็นต้น ลักษณะที่สองซึ่งพระพุทธเจ้าทรงยกย่องว่าเป็นการบูชาที่แท้จริง คือ ปฏิบัติบูชา เป็นการบูชาด้วยศีล ซึ่งเป็นพื้นฐานและเป็นที่ตั้งมั่นแห่งการทำความดี เป็นเกราะป้องกันความชั่วทั้งปวง ยังประโยชน์ให้จิตใจไม่เศร้าหมอง พร้อมต่อการบูชาด้วยสมาธิ อันเป็นการฝึกความเข้มแข็งของจิต ทำให้มีกำลังพิจารณาหลักธรรมต่างๆตามความเป็นจริง จนเกิดปัญญา สามารถปฏิบัติบูชาด้วยปัญญา อันได้แก่การให้ปัญญาพิจารณาหลักความเป็นจริงตามกฎแห่งไตรลักษณ์

ก่อนการปฏิบัติบูชา ผู้ปฏิบัติควรต้องชำระล้างร่างกาย และทำจิตใจให้สะอาดผ่องใส พร้อมแต่งกายชุดขาว เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และเพื่อให้ชาวพุทธจากทุกภาคส่วนได้ถวายเป็นพุทธบูชาด้วยการปฏิบัติบูชา กระทรวงมหาดไทย จึงร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และองค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชน จัดงานมหาดไทยทั่วทิศ อธิษฐานจิตพุทธชยันตี ถวายปืมหามงคล โดยมอบหมายให้ทุกจังหวัดจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง ณ วัด และสถานที่ที่จังหวัดจัดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ ในโอกาสนี้ จึงได้เชิญชวนพุทธศาสนิกชนแต่งกายชุดขาว เข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นมหามงคลยิ่งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม - วันที่ ๔ มิถุนายน ศกนี้ โดยทั่วกัน

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ปฏิบัติบูชา : ตอนที่ ๒ ตามรอยพุทธธรรม

พระพุทธทวณะ ในมหาปริณิพพานสูตร มีความตอนหนึ่งว่า “ดูกร อานนท์! บางทีพวกเธอ อาจจะมีความคิดเห็นว่า ธรรมวินัยที่พระศาสดาล่วงลับไปแล้ว ก็เท่ากับพวกเราไม่มีพระศาสดา พวกเธออย่าได้คิดอย่างนั้น ดูกร อานนท์! ธรรมวินัยอันเราแสดงแล้ว บัญญัติแล้ว แก่เธอทั้งหลายนั้นแหละ คือพระศาสดาของพวกเธอเมื่อเราล่วงลับไป”

จากพระพุทธทวณดังกล่าว พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ผู้ได้รับรางวัลจากองค์การยูเนสโก จึงเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “พระไตรปิฎก สิ่งที่ชาวพุทธควรต้องรู้” ใจความตอนหนึ่งว่า “เนื่องจากพระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างชัดเจนว่า พระธรรมวินัยจะเป็นศาสดาแทนพระองค์ภายหลังที่พระองค์ล่วงลับไปแล้ว พระไตรปิฎกจึงเป็นสิ่งที่ชาวพุทธยังสามารถเข้าเฝ้าพระศาสดาของตนและศึกษาพระอริยศาสตร์ แม้พระองค์จะเสด็จปรินิพพานกว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้วก็ตาม”

พระธรรมซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จึงยังดำรงอยู่มิได้เสื่อมสลายไปไหน ทั้งยังได้ช่วยอบรมและกล่อมเกลาจิตใจของพุทธศาสนิกชน ให้เป็นผู้มีความเมตตากรุณา มีความกตัญญูตเวที มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ก็ทรงอาศัยหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ในการปกครองประเทศ และทำนุบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญมั่นคงสืบมาจนถึงปัจจุบัน

การที่หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามีอายุยืนนานมานับได้ถึง ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระองค์นั้น ย่อมเป็นการพิสูจน์ให้เห็นได้ชัดเจนแล้วถึงคุณค่าแห่งความเป็น “พุทธะ” และธรรมแห่งพุทธหรือพุทธธรรม ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความไม่ล้าสมัย เป็น “อกาลิก” ผู้ที่นำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไปประพฤติปฏิบัติ จะสามารถแก้ทุกข์หรือดับทุกข์ให้ตนเองได้หมดสิ้น อย่าคิดว่าคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก หรือทำไม่ได้

ในโอกาสที่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเวียนมาถึงเช่นวาระนี้ ควรที่พุทธศาสนิกชนไทยทุกคนจักได้น้อมนำพุทธธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตน แก่ครอบครัว แก่สังคม เพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ประเทศชาติสืบไป

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ” ชุด ปฏิบัติบูชา : ตอนที่ ๓ การเจริญพระพุทธมนต์ข้ามราตรี

ในครั้งพุทธกาล การศึกษาเล่าเรียนพระพุทธรูป ใช้วิธีเรียนแบบปากต่อปากแล้วท่องจำสาธยาย ต่อ ๆ กันมา เรียกว่า “มุขปาฐะ” โดยพระสงฆ์ในสมัยนั้นได้แบ่งกันท่องเป็นหมู่คณะตามความถนัด เพื่อการทรงจำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้ยืนยาวสืบมา ด้วยการนำเอาพุทธรูปมาเป็นบทปริกรรมภาวนา ให้จิตเกาะเกี่ยวไปกับทุกขณะของอักขระที่กำลังสาธยาย ไม่ปล่อยให้หิวรณแทรกเข้ามาทำให้จิตเศร้าหมองได้ จึงกล่าวได้ว่าการเจริญพระพุทธมนต์ มีจุดกำเนิดมาจากการศึกษาเล่าเรียนพระพุทธรูปเพื่อการทรงจำและเมื่อปริกรรมภาวนาจนจิตเป็นสมาธิ ย่อมก่อเกิด พละนาภาพ

ด้วยเหตุนี้ในการจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นไปเพื่อ น้อมระลึกถึงชัยชนะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่มีต่อหมู่มารและกิเลสทั้งปวงอย่างสิ้นเชิง การสวดมนต์ จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่จัดงาน ซึ่งบางแห่งก็จัดในรูปของการสวดมนต์ข้ามคืน หรือข้ามปีด้วย โดยกิจกรรมทั้งหมดมุ่งเน้นให้เกิดการศึกษา การเผยแผ่ การปฏิบัติตามหลักธรรม และการมีส่วนร่วมขององค์กรทุกภาคส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้เรียนรู้ และเข้าใจหลักธรรมในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

การปฏิบัติบูชาด้วยการสวดมนต์ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง จะได้รับการบันทึกไว้เป็นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาครั้งประวัติศาสตร์ในประเทศไทย เนื่องจากจะมีชาวพุทธทั้งที่อยู่ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง และใน ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ ตลอดจนพุทธศาสนิกชนจากอีก ๑๕ ประเทศทั่วโลกที่จะร่วมในการสวดมนต์ข้าม ๒๖ ศตวรรษ ในงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า โดยสื่อถึงกันด้วยการอาศัยการถ่ายทอดสด จากมณฑลพิธีท้องสนามหลวงผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก

การปฏิบัติบูชาด้วยการสวดมนต์ที่กล่าวถึงนี้ เป็นการสวดพระพุทธรูป อิติปิโสภควา จำนวน ๒,๖๐๐ จบ กิจกรรมนี้ เสด็จธรรมสถาน ได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ประกอบพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปองค์ดำนาลันทา องค์จำลองมาจากเมื่อนาลันทา ประเทศอินเดีย เพื่อประดิษฐาน เป็นพระพุทธรูปประธานในกิจกรรมนี้

ขอเชิญพุทธศาสนิกชนแต่งกายด้วยชุดขาว เข้าร่วมปฏิบัติบูชาโดยพร้อมเพรียงกัน ตั้งแต่เวลา ๒๓.๐๐ น. ของวันที่ ๔ มิถุนายน ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ปฏิบัติบูชา : ตอนที่ ๔ บูชาสังเวชนียสถาน

ในมหาปรินิพพานสูตร มีพุทธดำรัสหนึ่ง ความว่า “ดูก่อนอานนท์ ชนเหล่าใดเดินทางไปยังเจดีย์ ด้วยจิตที่เลื่อมใส เมื่อตายไป ชนเหล่านั้นจักไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์”

คำว่า “เจดีย์” ณ ที่นี้ หมายถึงสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ซึ่งคำว่า สังเวชนียสถาน นั้น หมายถึงสถานที่อันเป็นที่ตั้งแห่งความสังเวช สังเวชนียสถานจึงเป็นสถานที่ที่พุทธศาสนิกชนควรไปเคารพสักการะไปแสวงบุญ เพื่อจักได้เกิดพุทธานุสติ อันนำมาซึ่งความปลานปลื้มปีติสุข

สังเวชนียสถาน ทั้ง ๔ ตำบล ที่กล่าวถึงนี้ ประกอบด้วย **ลุมพินีวัน “พุทธอุทยานทางประวัติศาสตร์ของโลก”** เป็นสถานที่ประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ ผู้ซึ่งต่อมาได้ตรัสรู้เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ ลุมพินีวัน ได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลก ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม เป็นสังเวชนียสถานแห่งเดียวที่อยู่ในประเทศเนปาล

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๒ คือ **พุทธคยา** สถานที่ระลึกถึงการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เนื่องจากเมื่อตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปประทับอยู่ ณ พุทธคยา เพื่อเสวยวิมุตติสุข คือความสุขอันเกิดจากความหลุดพ้น เป็นเวลา ๗ สัปดาห์ สังเวชนียสถานแห่งนี้เริ่มสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช และมีการสร้างต่อเติมโดยกษัตริย์ชาวพุทธพระองค์ต่อ ๆ มา จนเมื่อกองทัพมุสลิมบุกเข้ามาโจมตีอินเดีย พุทธคยาได้ถูกปล่อยให้รกร้าง ถึงพุทธศักราช ๒๔๑๗ พระเจ้ามินดง กษัตริย์พม่า ได้ส่งคณะทูตไปยังอินเดียขอทำการบูรณปฏิสังขรณ์เพื่อรักษาไว้สืบมา

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๓ คือ **सारनाถ** สถานที่ซึ่งในสมัยพุทธกาล เรียกว่า **ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน** เคยถูกกองทัพมุสลิมเตอร์กบุกเข้ามาทำลายเมื่อพุทธศักราช ๑๗๓๗ จนเหลือเพียงกองดินมหาศาลและมหาสถูปใหญ่ ต่อมาอนาคาริก ธรรมปาละ ชาวศรีลังกา ได้มาบูรณะฟื้นฟูให้เป็นศูนย์รวมจิตใจชาวพุทธขึ้นใหม่อีกครั้ง

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๔ คือ **กุสินารา** สถานที่ปรินิพพาน ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลอินเดีย ได้ทำการบูรณะเป็นอย่างดี ปุชนิยวัตถุสำคัญที่ชาวพุทธนิยมไปสักการะคือ “**สถูปปรินิพพาน**” และมีวัดที่คนไทยไปสร้างไว้ คือ **วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์**

ผู้ที่เคยเดินทางไปถึงดินแดนดังกล่าวด้วยจิตที่เลื่อมใส ย่อมรู้ได้ด้วยตนเองถึงความละเอียดอ่อนของจิตใจ และความ รู้สึกนึกคิดที่เปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความดีงาม

สารคดี “ การจัดงานฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ”
ชุด ปฏิบัติบูชา : ตอนที่ ๕ ใช้ธรรมะอย่างไรให้เกิดประโยชน์

แม้ว่าในวันนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะที่แปลกแตกต่าง จากความเป็นปกติธรรมดาที่เคยเป็นมา แต่ถ้าทุกคนตระหนักรู้และมีสำนึกที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ตนมีอยู่ ด้วยความรับผิดชอบอย่างดีที่สุด โดยเฉพาะหน้าที่แห่งความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ภัยอันตรายใดๆ ก็คงทำร้ายและทำลายคนไทย และประเทศไทยให้เสื่อมถอยลงไปไม่ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเตือนอยู่เสมอว่า บุคคลทุกหมู่เหล่าจะต้องช่วยกันปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ หรือตามหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ประเทศชาติ และความเจริญก้าวหน้าแก่บ้านเมือง ดังพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๓ ความตอนหนึ่งว่า

“...สมมติว่าเราไม่ทำหน้าที่ หาแต่ประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์นั้นมันหนัก เดินไปที่ไหนก็อู้ยอ้าย แต่ถ้าวางไว้ในที่ที่เหมาะสม คือทำภารกิจของตนให้ลุล่วง ก็จะทำให้เบา อันนี้ ถ้าอธิบายอีกอย่างหนึ่ง เรามีบ้านเมือง เรามีส่วนรวม เรามีประเทศชาติอยู่ ถ้าประเทศชาติไม่อยู่ หรือแผ่นดินนี้ไม่อยู่ เราจะเหยียบแผ่นดินที่ไหน...”

คนเราต้องมีความรับผิดชอบต่อภาระงานอันเป็นหน้าที่ของตน และต้องทำทุกอย่างด้วยสติปัญญา ไม่เกียจคร้าน เพื่อประสิทธิภาพของงาน ถ้าเราทำงานด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ หวังผลสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง หวังให้คนในสังคมที่อยู่ร่วมกับเรามีความสุข มิใช่มุ่งหวังแต่ลาภ ยศ สักการ ที่เกิดจากตัวกิเลส ตัณหา ที่นำพาให้จิตหมกมุ่นแต่การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ย่อมมีความสุขกับการทำงาน ธรรมะที่ควรน้อมนำมา ถอดถอนจิตใจเพื่อยังประโยชน์ทั้งแก่ตนและผู้อื่น คือ อิทธิบาท ๔ ซึ่งเป็นคุณธรรมเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามประสงค์

อิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย จันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น หมายถึงรักในงานของตน วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น หมายถึงความขยันหมั่นเพียรในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ เช่น เป็นนักเรียนก็ต้องขยันในการศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น คือการมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ และ วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น หมายถึงให้พิจารณาและประเมินผลงานของตนอยู่เสมอ

ธรรมะจะดีเพียงใดก็ไร้ประโยชน์ ถ้าไม่นำมาปฏิบัติ แต่จะก่อเกิดประโยชน์สูงสุด ถ้าได้น้อมนำมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของตนเอง
